

**Udviklings-
strategi
for
DALBY**

INDHOLD

1.	Opsamling	3
2.	Om Dialogprojektet	5
3.	Byprofil	7
4.	Potentialer og udfordringer	11
5.	Anbefalinger fra konsulentteam	13
6.	Vision, position og fokusområder	14
7.	Puljer og fonde	15
8.	Projekter	17

1. OPSAMLING

Vision:

Et godt og aktivt liv i Dalby hele livet

Sådan lyder det fra borgerne i Dalby, når de sætter en overskrift på fremtidens Dalby.

Den samlede vision er en del af udviklingsstrategien for Dalby. Udviklingsstrategien er udarbejdet af borgerne i Dalby, som har gjort et godt stykke arbejde, udvist et stort engagement og er kommet med masser af gode idéer til, hvordan Dalby skal være i fremtiden. Der er ildsjæle i Dalby og folk, der brænder for fællesskabet og støtter op om de lokale arrangementer. Frem for alt er der en fælles tro på byen og på, at borgerne selv kan føre de gode idéer ud i livet.

Dalbys borgere er klar over, hvad der skal fokuseres mere på i fremtiden. Der skal overordnet skabes bedre rammer for fællesskaber, sættes mere fokus på branding og identitet, infrastrukturen skal styrkes og der skal fokus på bosætning ved at understøtte og udbygge servicetilbud som f.eks. børnepasning og kontorfællesskaber.

Nogle af de konkrete idéer, som Dalbys borgere har fået, er eksempelvis:

- Billigere kollektiv trafik og bedre forbindelser på tværs/stier til skole.
- Salg af kommunalt ejede tomme huse til kulturlivet – afklaring af kommunalt salg af ejendomme ved skolen til kulturelt formål.
- Øg tilgængeligheden til Heeringområdet.
- Styrk forbindelser og tilgængelighed til naturherlighederne samt synliggør stier.
- Øget hal kapacitet og medborgerhus.
- Nyt bibliotek.
- Flere mindre andels- og lejeboliger til unge, ældre og enlige.
- Samlingssted for unge – i tråd med naturlegeplads.
- Fælles rekreativt område ved idrætspladsen.
- Oprettelse af naturlegeplads med tilhørende puljeansøgninger mv.

OM DIALOGPROJEKTET

Faxe Kommune igangsatte i 2015 et dialogprojekt med borgerne i Dalby og seks andre bysamfund samt landsbyerne og landområderne med det formål at skabe konkrete, lokalt forankrede strategier for udvikling af de enkelte områder frem mod 2030.

Dialogprocessen er i gang og har indtil videre resulteret i denne udviklingsstrategi for Dalby. Dialogen fortsætter, efter udviklingsstrategien er på plads. Udviklingsstrategierne udstikker den overordnede retning for udviklingen af Dalby og fungerer som et konkret værktøj, vi kan bruge i det videre arbejde med handlingerne. Udviklingsstrategien indeholder en beskrivelse af projektet og af Dalbys profil, en analyse af potentialer og udfordringer og en vision, position, fokusområder og projekter - alt sammen formuleret på baggrund af input fra Dalbys borgere, der løbende er kommet frem gennem dialogprocessen indtil nu.

Der er masser af gode idéer i Dalby, og man får fornemmelsen af, at borgerne gerne vil se resultater og gerne vil samarbejde om projekterne. Borgerne i Dalby er klar, og vores opfordring til dem er, at de skal i gang med at nedsætte flere arbejdsgrupper omkring de mange ideer og projektforslag, udvælge ansvarlige og starte en fondsansøgningsproces, så de gode projekter kan føres ud i livet og skabe fremtidens Dalby.

Det tilknyttede team af konsulenter, 2+1, Manto og Absolut Landskab, har på baggrund af input fra dialogprocessen, vision, fokusområder og projekter samt deres forskellige fagligheder og professionelle baggrunde udarbejdet en række anbefalinger, der kort opsummeres:

- Gør Heeringområdet til oplevelsesdestination, der fortæller historien om produktion af kirsebærlikør
- Brug overskriften Den Blomstrende By som et historiebaseret afsæt for en positiv fortælling om udvikling i Dalby
- Styrk profilen om Dalby som pendlerbyen, der er sidste stop i Faxe Kommune inden København
- Etabler en Multibane og få flere rekreative muligheder for flere målgrupper
- Gå i dialog og samarbejde med lodsejere og få adgang til godsernes smukke natur

Tag springet og kom i gang – der er masser af indbyggere, som gerne vil udvikle Dalby – I skal bare finde et sted at mødes, udvælge ansvarlige, nedsætte arbejdsgrupper, etablere en god kontakt til kommunen og gå i gang med at søge fonde og puljer. Vi glæder os til at følge med i Dalbys udvikling frem mod 2030.

God læselyst.

2. OM DIALOGPROJEKTET

Dialogprojektet i Faxe Kommune er en del af kampagnen 'På forkant', som Erhvervs- og Vækstministeriet ved Erhvervsstyrelsen, KL og Realdania står bag. Kampagnen skal hjælpe kommunerne uden for de store byer med at sætte gang i tilpasning, omstilling og udvikling i en situation, hvor mange kommuner oplever faldende befolkningstal og en mere skæv demografi. "På Forkant" skal være med til at skabe en positiv udvikling til gavn for hele Danmark og udvikle nye metoder, viden, erfaringer og netværk. Budgettet er på 30 millioner for de i alt 20 projekter, hvoraf kommunerne bidrager med 10 millioner.

Hvorfor et Dialogprojekt i Faxe Kommune?

Faxe Kommune igangsatte i 2015 et dialogprojekt, der omfatter Dalby og seks andre bysamfund samt landsbyerne og landdistrikterne. Dialogprojektet har til formål at styrke samtalen mellem borgerne, politikerne og kommunen og skabe konkrete, lokalt forankrede strategier for udvikling af de enkelte områder frem mod 2030. Udviklingsstrategien for Dalby er udviklet af borgerne i Dalby, og det er borgerne, der skal føre planen ud i livet. Dette dokument er således den lokale udviklingsstrategi 2030 for Dalby.

Dialogen mellem borgere, kommune og byråd bidrager til at få overblik over og forstå ønsker og behov i alle dele af kommunen. Planen er, at der afholdes dialogmøder, der kører som et årshjul med to mindre arbejds møder i foråret og et stort, åbent dialogmøde i efteråret. Her er alle velkomne til at møde op for at debattere udvikling og muligheder for lokalområderne. Disse møder bliver en fast del af borgerinddragelsen i Faxe Kommune, hvor byrådet ønsker en nær og konstruktiv dialog.

Hvad er en udviklingsstrategi for Dalby?

Formålet med den lokale udviklingsstrategi er at sætte en fælles retning for udviklingen af Dalby frem mod 2030. Udviklingsstrategien tegner indledningsvist et her-og-nu billede af Dalby i form af en byprofil, der overordnet viser, hvad Dalby kan byde på. Profilen bygger både på fakta, de involverede borgeres syn på Dalby og bidrag fra de tilknyttede konsulenter. Dernæst beskriver udviklingsstrategien de potentialer og udfordringer for udviklingen af Dalby, der er kommet frem i løbet af dialogprocessen frem til nu. Herefter udfoldes den fremadrettede tilgang til udviklingen af Dalby. Denne del indeholder vision, position, fokusområder og projekter. Visionen beskriver drømmen om, hvad Dalby skal have udviklet sig til i 2030. Herefter kortlægges Dalbys position og profil i forhold til de andre bysamfund og landsbyerne i Faxe Kommune. Fokusområderne viser, hvad borgerne overordnet set er blevet enige om at prioritere og koncentrere sig om at realisere for at indfri visionen. Projekterne beskriver de konkrete tiltag, som Dalbys borgere skal eller er i gang med at realisere for at udvikle byområdet. Projekterne oplister og beskriver de idéer, der indtil nu er kommet frem i processen og opdateres løbende med de nye idéer og projekter, som Dalbys borgere mener skal med. Udviklingsstrategien afrundes med en liste over de puljer og fonde, der kan blive afgørende i Dalbys borgeres realisering af udviklingsstrategien.

Det er borgernes egen udviklingsstrategi

Udviklingsstrategien for Dalby er borgernes. Den er udviklet på baggrund af borgernes input, holdninger og vurderinger. Og det er først og fremmest de lokale ambassadørers initiativ og drivkraft, der skal sikre, at planen og de tilknyttede idéer og projekter bliver ført ud i livet. Udviklingsstrategien skal være med til at understøtte udviklingen af Dalby og ses som et supplement til de kommunale strategier, der også berører udviklingen af Dalby. Udviklingsstrategien og den løbende dialog mellem Dalbys ambassadører, kommunen og byrådet udgør samtidig en mulighed for løbende at synliggøre Dalbys problemstillinger, ønsker og behov over for kommune og byråd.

DATAGRUNDLAG OG INPUT

Udviklingsstrategien bygger på interviews med de borgere, der har vist interesse for at gå i nærmere dialog, på input fra de tre dialogmøder, der har været afholdt indtil videre og på research fra konsulentteamet. Udviklingsstrategien er med andre ord et udtryk for, hvordan de deltagende borgere ser på det nuværende Dalby og for deres ønsker til det fremtidige Dalby.

3. BYPROFIL

Om Dalby

Dalby er en bosætnings- og pendlerby med lidt over 2.000 indbyggere. Byen har mange år tilbage været præget af landbrug og produktionslandskab. En stor del af byen er vokset frem i 1960'erne og er derfor karakteriseret ved store, åbne parcelhuskvarterer. Dalby kendes af flere som byen, hvor Heering etablerede kirsebærplantage og fabriksbygninger til produktion af sin kendte kirsebærlikør. Området var i mange år et livligt erhvervsområde og bidrog med lokale arbejdspladser.

Til trods for sit navn ligger Dalby nærmere på siden af en bakke og ikke i en dal. Byen strækker sig fra Ådalens bund til et stykke fra toppen af Dalby bakke. Dalby ligger tæt på motorvejen og er dermed godt placeret i forhold til pendling. Den har en lang række velfungerende servicetilbud, heriblandt en Superbrugs, et ældrecenter, en restaurant samt et aktivt sports- og foreningsliv. Dalbys Gymnastik- og Idrætsforening har et varieret udbud af sportsgrene og sportsfaciliteter, som de mange aktive borgere i Dalby nyder godt af. Dalbys borgere er velorganiserede i Dalby Borgerforening, der ønsker at styrke det lokale fællesskab og kultur- og handelslivet. De står bag en række arrangementer, der bl.a. finder sted i byens forsamlingshus.

DALBY PROFIL ANNO 2016

REGIONAL BELIGGENHED	LOKAL INFRASTRUKTUR	SERVICETILBUD OG ERHVERV	BYRUM OG BEBYGGELSE
<p>Strækker sig fra Ådalens bund til et stykke fra toppen af Dalby bakke</p> <p>Bil: 5 minutter til motorvej E47 10 minutter til stationen i Haslev 20 minutter til Køge 50 minutter til København</p> <p>Busforbindelser: Haslev-Karise - 264 Skolebus 286 betjener Bavnescolens område</p> <p>43 minutter til international lufthavn</p>	<p>Dalby har gode vejforbindelser til hovedstadsområdet</p> <p>Indfaldsveje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vordingborgvej • Dalbyvej <p>Karisevej er gennemgående</p> <p>Lokale cykel- og gangstier</p>	<p>Skole (Bavnescolen)</p> <p>SFOdin på Bavnescolen</p> <p>Dalby Børnehus – Nordstjernen (vuggestue og børnehave)</p> <p>Dalby Ældrecenter</p> <p>Plejecenter Tycho Brahes Vej</p> <p>Idrætsforening med hal</p> <p>Dalby Kirke</p> <p>Dalby Hotel og restaurant</p> <p>Dalby Forsamlingshus</p> <p>SuperBrugsen</p>	<p>Boligmassen består primært af parcelhuse</p> <p>Dalby Kirke og menighedshus</p> <p>Dalby Forsamlingshus</p> <p>Legepladser ved Dalgården og Nygården</p> <p>Hallen og boldbanerne/de tilstødende grønne arealer</p>

GRØNNE OMRÅDER	BORGERNE	FÆLLESSKAB OG FORENINGER	HISTORIE
<p>Byen er omgivet af skov og marker</p> <p>Ved Dalby løber to bække sammen og danner Tryggevælde Å</p> <p>Tryggevælde Å og Ådalen</p> <p>"Kælkebakken"</p> <p>Grønne arealer ved hallen</p> <p>Heeringområdets kirsebærplantage, der dog er aflukket privat område</p>	<p>2.040 indbyggere i Dalby byområde (2016)</p> <p>Alle aldersgrupper er repræsenteret med en overvægt af 40-49-årige samt 50-59-årige og en underrepræsentation af 20-29-årige</p> <p>Byens borgere er aktive - særligt i idrætsforeningen</p> <p>Frivillighed og lokal opbakning til den lokale Borgerforening</p>	<p>Flere lokale foreninger heriblandt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dalby og omegns Borgerforening • Dalby gymnastisk- og idrætsforening <p>Foreningerne arrangerer bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fælles Skt. Hans-arrangement ved hotellet • Juletræsfest • Det årlige traditionsrige Dalby Marked 	<p>Har i mange år været præget af landbrug</p> <p>I mange år var Heeringområdet med tilhørende kirsebærplantage et aktivt erhvervsområde med fabrikker til produktion af kirsebærlikør</p>

Regional beliggenhed

Dalby ligger i Sønder Dalby Sogn mellem Haslev, Karise, Rønnede og Køge. Dalby strækker sig fra ådalens bund til et stykke fra toppen af Dalby bakke. Det er nemt at komme til og fra Dalby, der ligger tæt på motorvejen. Der er 10 minutter til stationen i Haslev, 20 minutter til Køge og 50 minutter til København i bil.

Lokal Infrastruktur

Adgangen til Dalby sker primært via Vordingborgvej, der er den store indfaldsvej. Denne leder til den noget trafikerede Karisevej, der er en større gennemgående vej, der deler byen, og som ligger parallelt med Tryggevælde Å. Parallelt med disse ligger også Sneholmgårdsvej, der fører til Dalbyvej mod Faxe, hvor der også er en del trafik. Skolen ligger forholdsvis centralt, og der er visse stiforbindelser til denne, der bl.a. er alternativer til Karisevej, og dermed en sikrere skolevej. Dalby rummer også stistykker, der ikke har sammenhæng til et stinet eller fører til skolen. Der er generel tilgængelighed til naturområderne. Omkring Dalby er der en del store skove, der er ejet af godset Bregentved. Disse områder er ikke offentligt tilgængelige. Der er en udemærket mobildækning og bredbåndsforbindelse, og Dalby har derudover eget vandværk og egen antenneforening.

Servicetilbud og erhverv

Dalby har en skole, Bavneskolen, og flere pasningsmuligheder, der tæller både vuggestue, børnehave og SFO, der ligger i forbindelse med skolen. Ved siden af skolen ligger hallen, der har et stort tilhørende græsareal med boldbaner. Dalby forsamlingshus er et lokalt mødested, der huser mange forskellige typer arrangementer. Der er ligeledes et ældrecenter, en kirke og et menighedshus. På Vordingborgvej ligger byens hotel samt restaurant Bregnen. Derudover findes Bournonvilles Cowboy Grill & Saloon, der afholder arrangementer og events for både virksomheder og private. Byen har foruden dagligvarebutikken SuperBrugsen en række virksomheder herunder en tankstation, et pizzeria, et cafeteria og en frisør.

Byrum og Bebyggelse

Dalbys boligområder ligger spredt ud som et U rundt om den tidligere Heering kirsebærplantage. Byens samlingspunkt er Dalby Forsamlingshus, hvor der løbende afholdes lokale møder og arrangementer med god lokal opbakning. Der er velfungerende servicefunktioner og beværtninger. Boligmassen består primært af parcelhuse i vedligehold stand til gode priser i forhold til Københavnsområdet. Der er et mindre udbud af andels- og lejelejligheder til unge, ældre og enlige. Dalbys Gymnastik- og Idrætsforening med hal og udendørs boldbaner ligger centralt i byen. Det samme gør SuperBrugsen, menighedshus og kirke.

Grønne områder

Dalby ligger i et land- og naturområde med en del skov. Mange grønne områder og kiler præger byen. Ved Dalby løber to bække sammen og danner Tryggevælde Å, som byen ligger langs med. Byen strækker sig fra Ådalens bund til et stykke fra toppen af Dalby bakke. Ådalen har flere brede engarealer med et meget varieret plante- og fugleliv. Ådalen er et så enestående rigt naturområde, at den er udvalgt blandt mange som et internationalt beskyttelsesområde og er et yndet lystfiskermål.

Dalbys borgere

Der bor cirka 2.040 indbyggere i Dalby byområde. Et byområde defineres som et velafgrænset område med sammenhængende, bymæssig bebyggelse og befolkningsmæssig tæthed, der adskiller sig fra det omgivende, åbne land. Indbyggertallet i Dalby har været stødt voksende fra 1970 til 2010, mens det har været faldende fra 2010 til 2016. Befolknings sammensætningen er blandet, dog med en overrepræsentation af 40-49-årige samt 50-59-årige og en underrepræsentation af 20-29-årige.

TABEL 1.
BEFOLKNINGSUDVIKLING I DALBY
FRA 1970 TIL 2016.

ÅR	ANTAL
1976	919
1981	1.102
1986	1.306
1990	1.607
1996	1.666
2000	1.774
2004	1.965
2008	2.085
2010	2.152
2012	2.121
2016	2.040

Kilde: Danmarks Statistik.
Dalby byområde pr. 1. januar
2016.

Fællesskab og foreninger

Foreningslivet i Dalby er velfungerende. Flere er betalende medlemmer af Dalby Borgerforening, der ønsker at styrke samhørigheden hos Dalby og omegns borgere, samarbejde med andre landsbysamfund, hvor vi har fælles interesser og være talerør for Dalby i dialogen med Faxe Kommune. Derudover vil borgerforeningen gerne medvirke til at styrke kultur, fritids- og handelslivet i Dalby og står bl.a. for at arrangere aktiviteter i forsamlingshuset og medvirker til årlige arrangementer som Dalby Marked og Skt. Hans. Dalbys borgere er aktive i Dalby Idrætsklub, som har et varieret udbud af sportsgrene, herunder håndbold, fodbold, badminton, petanque, gymnastik og løb samt et motionscenter.

Historie

Dalby var i mange årtier præget af landbrug. Omkring 1792 blev et antal ejendomme udflyttet i forbindelse med udskiftningen. Derved blev det muligt, at hver gård fik et omtrent rektangulært, samlet jordstykke. Dette skete som følge af de rettigheder og friheder bønderne nu havde fået efter mange års armod. Med velstandsstigningen

TABEL 2.
BEFOLKNINGEN I DALBY FORDELT PÅ
ALDERSGRUPPER FRA 2010 TIL 2016.

FOLKETAL I. JANUAR EFTER BYER, ALDER OG TID

ANTAL	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0-9 år	285	274	263	236	219	221	218
10-19 år	363	352	346	327	318	312	286
20-29 år	121	121	121	134	126	154	155
30-39 år	275	267	240	237	225	226	208
40-49 år	423	435	439	410	379	362	359
50-59 år	287	289	290	308	322	330	338
60-69 år	234	235	249	243	248	251	256
70-79 år	96	102	109	127	141	149	151
80-89 år	57	55	50	51	49	47	49
90-99 år	11	14	14	16	17	19	20
100-109 år	0	0	0	0	0	0	0
110 år +	0	0	0	0	0	0	0

Kilde: Danmarks Statistik. Dalby byområde, alder og tid pr. 1. januar 2016.

i 1960'erne voksede Dalby ud af sin landsbystatus og er grundet udviklingen i denne periode fortsat karakteriseret ved store, åbne parcelhuskvarterer.

Heering, den tidligere danske producent af kirsebærlikør, etablerede sin kirsebærplantage i Dalby. Efter afslutningen af 2. verdenskrig steg såvel det indenlandske salg som eksporten meget stærkt, og denne udvikling krævede en forøgelse af firmaets kapacitet. I 1947 og årene frem mod 1950 blev der opført en række fabriksbygninger på plantageområdet i Dalby. Dette bidrog til at skabe liv og lokale arbejdspladser i Dalby. Oliekrisen ramte dog selskabet hårdt og det endte med, at selskabet i 1990 blev solgt til Danisco. Der har siden været forskellige, mindre erhverv på Heeringområdet, der nu huser Dalby Erhvervspark, og derfor fortsat står som aflukket privat område. Kirsebærplantagen kan dog stadig spejdes gennem hegnet.

4. POTENTIALER & UDFORDRINGER

Dette afsnit beskriver potentialer og udfordringer for Dalby fordelt på de temaer, der er blevet vægtet som centrale af borgerne i Dalby gennem dialogprocessen.

BOSÆTNING

Potentiale

BOSÆTNINGSKVALITETER

Med den grundlæggende gode infrastruktur og nærheden til København, kan Dalby få en position som en attraktiv bosætningsby tæt på hovedstadsområdet. Dalby ligger i et smukt natur- og landområde og kan tiltrække unge børnefamilier og andre, der er på vej ud af København og forstæderne. Huspriserne er noget lavere i Dalby end i Storkøbenhavn, og byen har et vel-fungerende foreningsliv og fællesskab med engagerede borgere, der ønsker en udvikling af byen.

Udfordringer

VARIEREDE BOLIGTILBUD

Det er en udfordring for Dalby, at boligmassen er så ensartet. Det svækker fastholdelsen af borgere, når der ikke er alternativer til de store parcelhuse. Ældre borgere skal have mulighed for at blive boende i en mindre bolig i byen, når huset og haven bliver for svære at passe. Ligesom der skal være boligtilbud til unge. Derfor har flere borgere nævnt, at det vil styrke Dalby at bygge flere almene boliger.

PRIORITERING AF SERVICETILBUD (PASNING/SKOLE MM - FRITIDSTILBUD)

Servicetilbuddene i Dalby skal prioriteres, hvis man vil sikre tilflytning til byen. Dalby har som nævnt et stort potentiale som bosætningsby, men det kræver, at byen bliver ved med at kunne tilbyde pasningsmuligheder for børn i alle aldre samt en god skole. Derudover kan der blive brug for nye tilbud som mulighed for kontorfællesskaber eller andre tiltag, der kan lette et pendlerarbejdsliv.

SIKRE FORBINDELSER OG PRÆSENTABEL ANKOMST

Der er en del tung trafik midt gennem byen på Karisevej, som deler byen. Der er et ønske om at gøre denne vej mere sikker, og generelt nævner flere borgere, at en forbedring af cykeltrafikafviklingen vil styrke byen. Hvis Dalby skal slå sig op som en god by for bl.a. børnefamilier, så er der behov for sikre skoleveje og stier, så skolebørnene selv kan komme til og fra skole, mens forældrene pendler til og fra arbejde. Karisevej udgør også ankomsten til Dalby og er dermed også vigtig i forhold til at præsentere Dalby på en attraktiv måde.

BYUDVIKLING OG IDENTITET

Potentialer

NYT LIV I HEERINGOMRÅDET

Der er et stort potentiale i det gamle Heeringområde. Det gælder både de gamle haller, der kunne udnyttes til idræt og andre rekreative formål såvel som de udendørsarealer og selve kirsebærplantagen, der ville være et oplagt omdrejningspunkt ved forskellige lokale og større events. Det forudsætter en dialog med ejeren og enighed om, at Heeringområdet rummer en række potentialer, der både kan komme Dalbys borgere, ejeren og andre målgrupper til gode. Fx adgang til området med kirsebærtræerne.

FORTÆLLINGEN OM DALBY

I forhold til branding og bosætning er der et potentiale i at fremhæve fortællingen om Heeringområdets historie. Området kan komme til at udgøre et unikt tilbud og et potentielt trækplaster med sine smukke omgivelser og forskellige rekreative tilbud og events.

STYRK REKREATIVE TILBUD

Der kan etableres flere udendørs samlingspunkter og muligheder for ophold i det offentlige rum, såsom udendørs legeredskaber og rekreative elementer og udendørs caféer. Derudover kan eksisterende bebyggelse udnyttes til rekreative formål. Der findes f.eks. en række tidligere lærerboliger på skolens område, der vil kunne bruges til mindre møder eller indendørs aktiviteter.

NATUR OG GRØNNE OMRÅDER

Potentiale

FORBINDELSE TIL ÅDALEN OG DE STORE SKOVE

Dalby ligger i et land- og naturområde op af Tryggevejlede Å. Flere borgere i Dalby nævner et potentiale i at styrke tilgængeligheden til den omkringliggende natur. Dette kunne også bidrage til at tiltrække den voksende andel af københavnere, der ønsker at bo uden for storbyen med let adgang til naturen.

Udfordring

TILGÆNGELIGHED OG RET TIL BRUG AF NATUROMRÅDER

Der er omkring Dalby en del store og privatejede skove, som mange borgere finder attraktive som rekreative områder. Borgerne er dog forment adgang til en stor del af skovområderne og ønsker sig større adgang, så de rekreative muligheder styrkes for Dalbys borgere og andre besøgende.

ORGANISERING OG SYNLIGGØRELSE

Potentialer

FLERE LOKALE SAMARBEJDER

Borgerne i Dalby er velorganiserede i Borger- og idrætsforening, der allerede nu gør en indsats for flere lokale samarbejder. Dette gode arbejde skal fortsættes, så der i fremtiden tages initiativ til endnu flere lokale samarbejder og arrangementer.

SYNLIGGØR LIVET I DALBY

Dalby har mange arrangementer og engagerede borgere, der er med til at skabe liv i Dalby. Det er en styrke, som med fordel kan synliggøres bedre. Det kan være med til at tydeliggøre og styrke det lokale engagement yderligere. Ligesom det også kan være med til at tiltrække tilflyttere og integrere nytillflyttede i byen.

5. ANBEFALINGER FRA KONSULENTTEAM

Det tilknyttede team af konsulenter, 2+1, Manto og Absolut Landskab, har på baggrund af det input, der er kommet frem i dialogprocessen, og på baggrund af konsulentteamets forskellige fagligheder og erfaringer udarbejdet en række anbefalinger:

Heeringområdet som oplevelsesdestination

Heeringområdet har potentiale til at blive en oplevelsesdestination – ud over potentialet som rekreativt område, som borgere i Dalby peger på. Historien om Peter Heering, kirsebærrene og produktionen af kirsebærlikør er unik i Danmark. Kirsebærlundene og bygningerne udgør et godt grundlag, og det er oplagt også at inddrage kældre/gange under Heeringområdet, som en del af oplevelsestilbuddet. Kældrene kan også ses som en mulighed for at være rammen om andre typer af arrangementer, der ikke nødvendigvis knytter sig til kirsebær og vin, a la cisternerne i Søndermarken på Frederiksberg eller kældrene under Carlsberg. Som en del af udviklingen af området bør der laves en helhedsplan.

Den blomstrende by

Heeringområdet og historien om produktionen af kirsebærlikør kan trække historien i Dalby frem på en positiv måde, så det kan være med til at styrke byens identitet og selvbillede. Det kan samtidig være afsættet for at brande Dalby som en ”blomstrende by”. Det er en positiv platform, der umiddelbart giver mange muligheder for at fortælle mange historier, der befordrer udvikling, bosætning og fastholdelse af byens borgere.

Pendlerbyen før København

Dalby er en af de byer i Faxe Kommune, der både ligger tættest på København og på motorvejen. Det giver Dalby mulighed for etablere sig som pendlerbyen, der er ”stoppet før København”. Dalby kan tilmed byde på gode muligheder for indkøb af dagligvarer og har gode servicemuligheder og et aktivt idræts- og foreningsliv. Dalby kan både appellere til bosætning og være den by, som pendlere svinger forbi for indkøb på vej hjem. Dalby kan også etablere og tilbyde et kontorfællesskab, som også pendlere udefra kan benytte sig af og dermed undgå turen hele vejen til København, hvis de arbejder der. Det vil skabe synergi til handelslivet.

Multibane giver muligheder

En multibane vil passe godt til Dalby som en aktiv idrætsby. Den kunne for eksempel placeres i forbindelse med hal/idrætsanlæg og tilbyde et område, som appellerer bredt til flere målgrupper. En multibane giver på samme område mulighed for forskellige boldspil og bevægelsesaktiviteter. Der er aktivitetsmuligheder både på langs og på tværs af banen. Sociale opholdsmuligheder er integreret som en del af banens udformning. Lokale og Anlægsfonden (LOA) har i 2015 støttet oprettelsen af multibaner, hvorfor det bør undersøges, om de stadig gør det.

Dialog med lodsejere

En del af Dalbys omkringliggende naturområder er privat område. Dalby kunne forsøge at få yderligere adgang til disse arealer via en konstruktiv dialog med lodsejerne, som sandsynligvis er bekymret for uhensigtsmæssig adfærd fra de besøgende på deres jorde. Dalby kunne bl.a. tage udgangspunkt i, at erfaringen fra lignende steder viser, at de besøgende respekterer anvisninger omkring færden på et privatejet område via vejvisning og skiltning, hvilket yderligere kan styrkes ved etablering af stilaug.

6. VISION, POSITION OG FOKUSOMRÅDER

Dalbys borgere har været med til at udvikle vision og fokusområder for Dalby, som beskrives i det følgende.

VISION FOR DALBY

Et godt og aktivt liv i Dalby hele livet

I Dalby skal der være tilbud til alle aldre, både når det kommer til bolig, skole, fritid og pasning. Her kan du leve et aktivt liv hele livet i en by, der samarbejder på tværs af borgere, foreninger og erhvervsliv og som samles omkring aktiviteter og arrangementer i byen. Bylivet tiltrækker folk fra nær og fjern, der nyder godt af byens rekreative og tilgængelige naturskønne områder.

POSITION PÅ DET KOMMUNALE LANDKORT

Dalbys vision set i forhold til de visioner, der er udarbejdet for Faxe Kommunes andre byområder og for landområderne, placerer Dalby på en position i kommunal sammenhæng, som en klassisk og solid bosætningsby, der har alt, der skal til for at få en god og aktiv hverdag, uanset hvor man er i livet.

FOKUSOMRÅDER

Rammer for fællesskaber

Flere rekreative områder og nye rammer for kultur og fritid. Herunder også bevaring af skolen.

Branding og identitet

Tage udgangspunkt i byens historie – i Heeringområdet og kirsebærtræerne og fokus på Dalby som den blomstrende by.

Infrastruktur

Understøttelse af Dalby som service-by med mange tilbud. Derfor skal infrastrukturen styrkes og synliggøres med trygge og tilgængelige stiforbindelser inden for byen og til naturområder.

Bosætning

Skal have tilbud om pasning 0-6 år, skole fra 0-9. klasse, tilbud om blandede boligformer som f.eks. lejeboliger, mulighed for kontor-fællesskaber og samkørsel mod byen. .

7. PULJER OG FONDE

Nedenfor vises en række eksempler på puljer og fonde, der kan vise sig relevante i arbejdet med de lokale projekter.

LAG

De Lokale Aktionsgrupper yder tilskud til etablering af henholdsvis attraktive levevilkår eller nye arbejdspladser i Landdistrikterne. Attraktive levevilkår i landdistrikter kan f.eks. være etablering af netværk, faciliteter til kulturelle aktiviteter eller servicefaciliteter, fornyelse af landsbyer f.eks. i form af renovering af bygninger, miljøprojekter ved veje, projekter om den lokale natur- og kulturarv og kultur- eller fritidsaktiviteter på landbrugsbedrifter.

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information: www.livogland.dk

REALDANIA

Realdania støtter bredt forskellige initiativer, som gør en positiv forskel og er med til at udvikle og forandre det byggede miljø i Danmark. Der arbejdes inden for tre fokusområder: byen, byggeriet og bygningsarven. Hvert år udpeges der herudover en række særlige indsatsområder.

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information: www.realdania.dk

FRILUFTSRÅDET

Friluftsrådet yder støtte via tips- og lottomidler til friluftslivet, herunder bl.a. materialer og udstyr til friluftaktiviteter, faciliteter og udstyr, der øger befolkningens forståelse for naturen samt mulighed for friluftaktiviteter, etablering af f. eks. overnatningshytter, lejrpladser, skibe, naturskoler, informationscentre og friluftsgårde samt formidling af samspillet mellem naturen og kulturhistorien.

Ansøgningsfrist: 1. marts, 1. juli og 1. november.

Yderligere information: www.friluftsradet.dk

LOKALE OG ANLÆGSFONDEN

Lokale og Anlægsfonden har til formål at udvikle og støtte byggeri inden for idræts-, kultur- og fritidsområdet. Det kan være fra renovering af en spejderhytte til en storstilet udbygning af et klubhus, fra oprettelsen af et lokalt samlingssted for skatere til store kultur-, musikhuse og idrætsanlæg. Det kan være idræt, børne- og ungdomsformål, teater, musik, film, dans, friluftsliv med mere. Puljen kan søges af foreninger og institutioner inden for idræts-, kultur- og fritidsområdet.

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information: www.loa-fonden.dk

NORDEA FONDEN

Nordea Fonden yder støtte til projekter, der fremmer det gode liv. Det vil sige projekter, der enten er sunde for sjæl eller legeme. Fonden fokuserer på fire områder: sundhed, motion, natur og kultur, og vægter aktiviteter af høj kvalitet og originalitet, som aktivt involverer mange mennesker. Der ydes støtte til projekter i alle størrelser og på både lokalt, regionalt og nationalt niveau.

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information: www.nordeafonden.dk

SPOR I LANDSKABET

Giver støtte til nye spor og stier i naturen. Spor i landskabet kan støtte med op til 50% af materialerne til etableringen. Både lodsejere, stigrupper, lokale personer og borgere kan søge puljen.

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information: www.spor.dk

LANDSBYGGEFONDEN

Landsbyggefonden støtter og udvikler landets almene boligbyggeri og yder støtte til boligorganisationer i forbindelse med renovering, huslejenedsættelse og boligsocial indsats.

Ansøgningsfrist: Løbende.

Yderligere information: www.lbf.dk

LANDDISTRIKTSPULJEN

Landdistriktspuljen støtter to typer projekter: forsøgsprojekter og projekter på de små øer.

Overordnet set støttes projekter, der kan fremme en bæredygtig udvikling i landdistrikterne og på øerne. Både foreninger, private, selvejende og offentlige institutioner samt kommuner kan få støtte fra puljen.

Ansøgningsfrist: Opdateres på hjemmesiden.

Yderligere information: www.livogland.dk

INNOVATIONSRADAR

Innovationsradar.dk er et webbaseret online-værktøj, der giver overblik over ca. 150 fonde og støtteordninger med relevans for byggeriet. Derudover indeholder sitet værktøjer og guidelines til, hvordan den gode idé kan udvikles til et flyvefærdigt projekt samt en eksempel-samling med cases, der har opnået funding.

Yderligere information: www.innovationsradar.dk

"TAK FOR DONATIONEN HR. FOND"

AF TORBEN STENSTRUP

Håndbog fra 2011 til når der skal søges penge til projekter i fonde og puljer. Har du en idé til et projekt i en forening eller organisation og mangler du bare lige penge til projektet? Så kan bogen her være god at læse. Du får rigtig god hjælp på vejen - både med dit projekt og med dine fondsansøgninger.

Yderligere information: www.foreningsforlaget.dk

8. PROJEKTER

Nedenstående oversigt gennemgår hvilke projekter og idéer, borgerne har nævnt i løbet af dialogprocessen indtil nu. Listen omfatter både mere eller mindre udviklede projekter og idéer, der kræver yderligere udvikling og organisering for at blive til egentlige projekter. Listen skal ses som et bruttokatalog, og nogle ideer vil muligvis falde fra over tid, da de mister deres relevans. Listen vil blive opdateret i forbindelse med den fremtidige dialog.

RAMMER FOR FÆLLESSKABER:

PROJEKTITTEL	Afklaring af køb af tidligere lærerboliger ved skolen til rekreative formål.
BESKRIVELSE	Afklaring af kommunalt salg af ejendomme ved skolen. Herefter udvikling af de gamle lærerboliger til multihuse med bl.a. mindre pladskrævende idrætsaktiviteter, rekreative og kulturelle tilbud. Det bemærkedes, at der i Faxe Kommune allerede er praksis for at sælge til borgerne – det er sket før.
TIDSPERSPEKTIV	Kortsigtet.
TILKNYTNING TIL FOKUSOMRÅDER	Rammer for fællesskab.
ANSVARLIG	Der er endnu ikke udvalgt en ansvarlig kontaktperson.
HANDLINGER	Nedsæt arbejdsgruppe, udpeg en ansvarlig kontaktperson og lav en plan for processen.

PROJEKTITTEL	Øget halkapacitet og medborgerhus.
BESKRIVELSE	Der er ønske om en større hal, da der er stor tilslutning til det lokale idrætsliv. Derudover ønskes et lokalt samlingssted.
TIDSPERSPEKTIV	Langsigtet.
TILKNYTNING TIL FOKUSOMRÅDER	Rammer for fællesskab.
ANSVARLIG	Der er endnu ikke udvalgt en ansvarlig kontaktperson.
HANDLINGER	Nedsæt arbejdsgruppe, udpeg en ansvarlig kontaktperson og lav en plan for processen.

PROJEKTITTEL	Samlingssted for unge – i tråd med naturlegeplads.
BESKRIVELSE	Etablering af et samlingssted for byens unge – et projekt der evt. også ville kunne søges midler til hos Faxe Kommunes pulje.
TIDSPERSPEKTIV	Kortsigtet.
TILKNYTNING TIL FOKUSOMRÅDER	Rammer for fællesskab.
ANSVARLIG	Der er endnu ikke udvalgt en ansvarlig kontaktperson.
HANDLINGER	Nedsæt arbejdsgruppe, udpeg en ansvarlig kontaktperson og lav en plan for processen.

PROJEKTITTEL	Fælles rekreativt område ved idrætspladsen.
BESKRIVELSE	Der mangler rekreative samlingspunkter, og placeringen ved idrætspladsen i nærhed til hallen kunne være oplagt.
TIDSPERSPEKTIV	Kortsigtet.
TILKNYTNING TIL FOKUSOMRÅDER	Rammer for fællesskab.

ANSVARLIG	Der er endnu ikke udvalgt en ansvarlig kontaktperson.
HANDLINGER	Nedsæt arbejdsgruppe, udpeg en ansvarlig kontaktperson og undersøg, hvad mulighederne er for et fælles rekreativt område på denne placering.
PROJEKTTITEL	Etablering af naturlegeplads med tilhørende puljeansøgninger mv.
BESKRIVELSE	Der mangler frit tilgængelige legepladser og lokale mødesteder, som der kan skabes rum for med etablering af en lokal naturlegeplads. Der bliver søgt midler til projektet hos Faxe Kommunes projektpulje.
TIDSPERSPEKTIV	Kortsigtet.
TILKNYTNING TIL FOKUSOMRÅDER	Rammer for fællesskab.
ANSVARLIG	Arne Rohde.
HANDLINGER	Der afventes i øjeblikket svar fra kommunen på puljeansøgningen. Herefter kan etableringsarbejdet påbegyndes – alternativt, skal midlerne til etablering søges andre steder.

BRANDING OG IDENTITET:

PROJEKTTITEL	Øg tilgængeligheden til Heeringområdet.
BESKRIVELSE	Afsøgning af mulighederne for at gøre Heeringområdet, herunder hallerne, offentligt tilgængeligt.
TIDSPERSPEKTIV	Langsigtet.
TILKNYTNING TIL FOKUSOMRÅDER	Branding og identitet.
ANSVARLIG	Der er endnu ikke udvalgt en ansvarlig kontaktperson.
HANDLINGER	Nedsæt arbejdsgruppe, udpeg en ansvarlig kontaktperson, lav en plan for brugen af området og start en dialog med ejeren af området.

INFRASTRUKTUR:

PROJEKTTITEL	Kollektiv trafik og bedre forbindelser på tværs.
BESKRIVELSE	Der er ønske om, at den kollektive trafik gøres billigere, og at der skabes bedre forbindelser på tværs samt stier til skolen.
TIDSPERSPEKTIV	Langsigtet.
TILKNYTNING TIL FOKUSOMRÅDER	Infrastruktur.
ANSVARLIG	Der er endnu ikke udvalgt en ansvarlig kontaktperson.
HANDLINGER	Nedsæt arbejdsgruppe, udpeg en ansvarlig kontaktperson og lav plan for hvordan kommunen kan blive gjort opmærksom på problematikken omkring prisniveauet. Derudover laves en opgørelse over, hvor de tværgående forbindelser skal styrkes/mangler og hvordan det kan gøres.

PROJEKTITTEL	Tilgængelighed til naturen.
BESKRIVELSE	Styrk forbindelser og tilgængelighed til naturherlighederne samt synliggør eksisterende stier.
TIDSPERSPEKTIV	Langsigtet.
TILKNYTNING TIL FOKUSOMRÅDER	Infrastruktur.
ANSVARLIG	Der er endnu ikke udvalgt en ansvarlig kontaktperson.
HANDLINGER	Nedsæt arbejdsgruppe, udpeg en ansvarlig kontaktperson og lav en plan for processen, herunder en plan for dialog med godsejere om samarbejde.

BOSÆTNING:

PROJEKTITTEL	Flere mindre andels- og lejeboliger til unge, ældre og enlige.
BESKRIVELSE	Der er et ønske om flere varierede boligtilbud i byen.
TIDSPERSPEKTIV	Langsigtet.
TILKNYTNING TIL FOKUSOMRÅDER	Bosætning.
ANSVARLIG	Der er endnu ikke udvalgt en ansvarlig kontaktperson.
HANDLINGER	Nedsæt arbejdsgruppe, udpeg en ansvarlig kontaktperson og lav en plan for processen.

PROJEKTITTEL	Nyt bibliotek.
BESKRIVELSE	Der er et ønske om et nyt bibliotek i byen.
TIDSPERSPEKTIV	Langsigtet.
TILKNYTNING TIL FOKUSOMRÅDER:	Bosætning.
ANSVARLIG	Der er endnu ikke udvalgt en ansvarlig kontaktperson.
HANDLINGER	Nedsæt arbejdsgruppe, udpeg en ansvarlig kontaktperson og lav en plan for processen. Tænk evt. over hvad det er for behov et nyt bibliotek skal dække – er det et sted at mødes, et sted at låne bøger, begge dele eller andet? Kan disse behov evt. dækkes på andre måder end med et bibliotek?